

Samenvatting onderzoek veiligheid binnen Scouting

Fedde Boersma, Scouting Nederland

Onder teamleiders (DWEK en Scouts) en groepsvoorzitters is eind maart 2009 een onderzoek uitgevoerd over veiligheid binnen hun groep. In totaal zijn 138 reacties ontvangen (38,3%). De vragen hadden zowel betrekking op de veiligheid van het spel en het gebouw, als de sociale veiligheid binnen de groep. Met het onderzoek wilden we nagaan hoe binnen groepen aandacht besteed wordt aan fysieke (materiaal en gebouwen) en sociale veiligheid in de meest brede zin van het woord. Daarnaast wilden we de tevredenheid en het gebruik meten met betrekking tot beschikbare ondersteuning en specifieke hulpmiddelen

Het overgrote deel van de ondervraagden vindt hun groep voldoende tot zeer veilig. De meeste ondervraagden zijn ook tevreden over de aandacht die binnen de groep aan veiligheid gegeven wordt.

Veilig spel en een veilige omgeving

Groepen vinden een veilig spel met name de verantwoordelijkheid van de leiding. Een veilige omgeving wordt primair als verantwoordelijkheid van het bestuur gezien. In het merendeel van de groepen spreekt het kader elkaar aan op onveilig gedrag. Veiligheid bij het spel en een veilige omgeving is vaak gespreksonderwerp tijdens speltakoverleg of groepsraad. Het gebruik van hulpmiddelen om de veiligheid te bevorderen is laag. Een kwart gebruikt de Arbo-check. Het gebruik van de in 2008 uitgegeven veiligheidsbladen is nog lager. Een kwart van de groepen laat leiding specifiek op cursus gaan om de veiligheid te bevorderen. Tweederde van de groep leert jeugdleden omgaan met onveilig gedrag. Groepen maken daarnaast afspraken over gebruik en onderhoud van materiaal en het hebben van een EHBO diploma. Relatief weinig groepen registreren de ongevallen binnen de groep.

Zowel bij veiligheid bij het spel als bij de speelomgeving wordt aangegeven dat onvoldoende tijd, het idee al voldoende geregeld te hebben en onduidelijkheid waaraan voldaan moet worden, redenen zijn om minder aandacht te hebben voor veiligheid. Er blijkt met name behoefte te zijn aan meer informatie en training over onderwerpen rond veiligheid.

Opvallend is dat bij maatregelen om een veilige speelomgeving te realiseren niet alle groepen aangeven te beschikken over een gebruiksvergunning (wettelijk verplicht) en niet alle groepen regelmatig technische installaties controleren. Het kan zijn dat leiding en groepsvoorzitters ook niet op de hoogte zijn dat dit gebeurt.

Hulpmiddelen

Een aantal vragen gingen over hulpmiddelen welke door Scouting Nederland beschikbaar gesteld zijn om de veiligheid in de groep te verbeteren. Tot 2005 was het uitvoeren van een risico inventarisatie binnen het vrijwilligerswerk wettelijk verplicht. Scouting Nederland heeft daarvoor in het verleden de Arbo-check opgesteld. Ruim de helft van de groepen geeft aan hier gebruik van gemaakt te hebben. De helft van de groepen die de Arbo-check gebruikten, heeft deze maar 1 keer ingevuld. Het merendeel geeft aan dat het gebruik heeft geleid tot een veiliger spel en omgeving. Een groot deel gaf aan dat de check als veel administratie werd gezien. Tweederde van de respondenten is ervan op de hoogte dat de Arbo-wet niet meer van toepassing is. Dit percentage is bij bestuursleden hoger dan bij teamleiders.

In 2008 heeft Scouting Nederland naar alle groepen veiligheidsbladen gestuurd. Met dit product, Veilig Scouten, willen we groepen ondersteunen bij het veilig organiseren van activiteiten. Tweevijfde van de respondenten geeft aan Veilig Scouten te kennen. Bij teamleiders is dit aantal veel lager dan bij bestuursleden. Een derde van de kaderleden en de helft van de bestuursleden die Veilig Scouten kennen geeft aan de veiligheidsbladen ook daadwerkelijk te gebruiken.

Het lijkt erop dat de onbekendheid met het product de belangrijkste reden is dat er geen gebruik van wordt gemaakt. Men is wel overwegend tevreden over het product.

Sociale veiligheid

Scouting vindt een sociaal veilige omgeving belangrijk. In het merendeel van de groepen spreken kaderleden elkaar aan op het gedrag. Daarnaast is het onderwerp sociale veiligheid in veel groepen een gespreksonderwerp binnen de speltak en de groep. Maar een beperkt aantal groepen bespreekt het thema met ouders. De helft van de groepen heeft intern afspraken gemaakt over het omgaan met intimiteiten en 40% heeft gedragsregels vastgesteld.

Iets meer dan de helft van de respondenten kent het protocol ongewenst gedrag.

Het merendeel (95%) van de ondervraagden vindt het belangrijk, dat we binnen Scouting gedragsregels over het omgaan met jeugdleden opstellen.

Scouting Nederland heeft het aanvragen van een Verklaring omtrent het gedrag voor nieuwe leiding van buiten je groep verplicht gesteld. 65% van de respondenten geeft aan deze aan te vragen. Bij 10% van de groepen is het aanvragen nog niet nodig geweest. Redenen om geen VOG aan te vragen zijn de prijs en de onbekendheid dat het verplicht was (6,5 % van alle ondervraagden). Iets minder dan 6% van alle ondervraagden vindt de aanvraag van een VOG niet nodig. Het merendeel van de groepen vindt sociale veiligheid primair de verantwoordelijkheid van de leiding.

Meer informatie?

De ondervraagden zouden graag meer informatie ontvangen over veiligheid (waaronder veiligheid voor het waterwerk) en meer aandacht voor het onderwerp, bv in Scouts Info. Veel van de gevraagde informatie is beschikbaar op de ledensite van www.scouting.nl en staat in de Veiligheidsbladen. Er zal dus meer aandacht moeten komen om kader- en bestuursleden te attenderen op de beschikbare informatie.

Voor Veilig Scouten zijn er nog wensen voor informatie over enkele onderwerpen. Daarnaast wil men graag up-to-date gehouden. Ook is er behoefte aan bijvoorbeeld een spel of discussiespel om kaderleden aan het denken te zetten over veiligheid en trainingsmogelijkheden voor leiding.

Ondanks dat Scouting Nederland probeert de infobladen zo up-to-date mogelijk te houden, kan het voorkomen dat er inmiddels nieuwe regelgeving is afgekondigd. De tekst van de geldende wet- en regelgeving is bepalend. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.